

RATING KREDYTOWY JST

17 sierpnia 2018 r.

RATING

Długoterminowy rating krajowy

A

Perspektywa

stabilna

WYBRANE WSKAŹNIKI BUDŻETOWE

	2017	2018 P
Środki operacyjne* Dochody ogółem	6,41%	8,58%
Dochody własne Dochody ogółem	63,35%	63,22%
Dochody majątkowe Wydatki majątkowe	43,30%	16,81%

*środki operacyjne - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA

	2017	2018 P
Odsetki zapłacone Nadwyżka operacyjna netto*	19,25%	13,22%
Zadłużenie ogółem Dochody bieżące	39,36%	35,93%
Obsługa zadłużenia Dochody własne	19,30%	5,31%

*nadwyżka operacyjna netto - nadwyżka operacyjna powiększona o kwotę opłaconych odsetek, i pomniejszona o dochody finansowe

KONTAKT

Jacek Krawiec
Analityk Prowadzący

jacek.krawiec@incrating.pl
+48 61/851 38 83

GINA WIEJSKA

Gmina Lesznowola – rating A, perspektywa stabilna

Główne czynniki przyznania ratingu

Rating odzwierciedla wyniki operacyjne gminy Lesznowola, jej wysoką zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych, dobrą sytuację płynnościową budżetu oraz niski w stosunku do środków operacyjnych poziom obsługi zadłużenia. Rating bierze również pod uwagę poziom zadłużenia spółki gminnej.

Polityka zadłużania jest realizowana w sposób bezpieczny i gwarantujący jego terminową spłatę w następnych okresach. Planowane przez jednostkę zadłużenie nie powinno znacząco wpłynąć na jej zdolność do regulowania długoterminowych zobowiązań.

Dochody bieżące jednostki w latach 2013-2018 wzrastały ze 170,08 mln zł w 2013 roku do 196,30 mln zł w 2018 roku, co implikuje skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (CAGR) na poziomie 2,91%. Część tego wzrostu jest jednak związana z dotacjami powiązanymi z rządowym programem wspierania rodzin wychowujących dzieci.

Przeciętny koszt długu gminy wynosi 3,05%. Jeśli w kolejnych latach gmina osiągałaby nadwyżkę operacyjną równą planowanej na rok 2018 i przeznaczała ją w całości na spłatę zobowiązań to okres spłaty zadłużenia wyniósłby niespełna 5 lat. Jeżeli jednak rozszerzymy analizę i weźmiemy średnią nadwyżkę z lat 2013-2018, wówczas wartość tego wskaźnika zmniejszy się do zaledwie 3 lat.

Główne czynniki zmiany ratingu

Gmina posiada stabilne podstawy budżetowe. Analiza budżetów gminy w ostatnich 11 latach wskazuje, iż ok. 20% pozycji dochodów generuje ok. 80% budżetu (analogicznie w wydatkach 20% największych pozycji generuje 70% wszystkich wydatków). Mimo zrealizowania w ostatnich 5 latach zadań inwestycyjnych przekraczających 150 mln zł, poziom długu jest wyższy niż na początku tego okresu o 11 mln zł.

Istotnym czynnikiem ryzyka wpływającym na ocenę ratingową jest kwestia potencjalnej konieczności zwrotu zaliczek, otrzymanych przez gminę przy zawieraniu umów użytkowania działek po dawnym Kombinacie Państwowych Gospodarstw Ogrodniczych (KPGO). W naszej ocenie gmina jest w znacznym stopniu przygotowana na wystąpienie scenariusza negatywnego, oznaczającego konieczność zwrotu zaliczek. Mimo to zakończenie sporu będzie kluczowe dla przyznania oceny ratingowej w kolejnych okresach. Powstanie konieczności zwrotu przez gminę otrzymanych zaliczek wraz z odsetkami ustawowymi (na koniec 2018 r. szacowane w kwocie ok. 90 mln zł) może spowodować obniżenie oceny ratingowej **co najmniej do poziomu BBB**. W najbliższej perspektywie nie spodziewamy się materializacji tego ryzyka, będzie ono nadal monitorowane i uwzględniane w każdej kolejnej aktualizacji oceny ratingowej.

Czynniki determinujące podniesienie oceny: zwiększenie poziomu marży operacyjnej (stosunku nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących) powyżej 10%, dalszy spadek zadłużenia.

Czynniki determinujące obniżenie oceny: negatywne zakończenie sporu dotyczącego działek po KPGO połączone z problemami ze sprzedażą gruntów gminnych oraz brak woli przeniesienia dzierżawy przez partnerów gminy, wymuszające znaczny wzrost zadłużenia. Negatywnie na ocenę może wpłynąć również obniżenie poziomu marży operacyjnej poniżej 5% i zachwianie trendu relacji dochodów i wydatków operacyjnych, spowodowane wzrostem wydatków na wynagrodzenia.

INC Rating jest agencją ratingową specjalizującą się w ocenie ryzyka kredytowego jednostek samorządu terytorialnego. Opis stosowanej przez INC Rating metodologii oraz wszystkie ograniczenia i zastrzeżenia, którym podlegają ratingi kredytowe nadawane przez INC Rating znajdują się na oficjalnej stronie internetowej agencji <http://www.incrating.pl>.

INC Rating Sp. z o.o., ul. Krasińskiego 16, 60-830 Poznań, Tel. /fax.: 61 851 38 83, e-mail: office@incrating.pl
Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
KRS 0000535140, NIP: 781-19-02-148, REGON: 302860944
Kapitał zakładowy: 2.350.000 zł, Kapitał wpłacony: 2.350.000 zł

Wybrane wskaźniki finansowe

WSKAŹNIK	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Nadwyżka operacyjna netto / Dochody bieżące netto	34,28%	22,31%	4,70%	7,84%	6,27%	8,57%	14,00%
Nadwyżka operacyjna / Dochody bieżące	31,92%	20,19%	3,69%	7,04%	5,39%	7,62%	12,64%
Nadwyżka (deficyt) / Dochody ogółem	10,88%	10,08%	2,35%	-18,01%	1,60%	-2,20%	0,78%
Wynik budżetu ogółem / Dochody ogółem	0,44%	4,18%	23,25%	6,36%	4,55%	0,00%	6,46%
Środki operacyjne / Dochody ogółem	34,08%	21,41%	3,99%	8,38%	6,41%	8,58%	13,81%
Zmiana nadwyżki operacyjnej (zmiana w ciągu roku)	1 008,77%	-32,49%	-85,90%	128,87%	-13,07%	45,54%	175,29%
Zmiana dochodów własnych (zmiana w ciągu roku)	81,57%	4,30%	-8,81%	-20,76%	15,42%	1,92%	12,27%
Zmiana zadłużenia bezpośredniego (zmiana w ciągu roku)	-25,37%	-18,20%	55,17%	-1,58%	-6,22%	-6,00%	-0,37%
Zmiana zadłużenia ogółem (zmiana w ciągu roku)	-25,37%	-18,20%	55,17%	-1,58%	-6,22%	-6,00%	-0,37%
Odsetki zapłacone / Nadwyżka operacyjna netto	7,16%	7,25%	27,93%	17,85%	19,25%	13,22%	15,44%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody własne	18,05%	9,81%	5,92%	8,92%	19,30%	5,31%	11,22%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Dochody bieżące	15,15%	8,05%	5,74%	5,71%	12,57%	3,42%	8,44%
Obsługa zadłużenia bezpośredniego / Środki operacyjne	44,09%	36,89%	114,77%	67,77%	190,66%	39,12%	82,22%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody bieżące	37,65%	28,86%	58,05%	47,63%	39,36%	35,93%	41,25%
Zadłużenie ogółem / Dochody bieżące	37,65%	28,86%	58,05%	47,63%	39,36%	35,93%	41,25%
Zadłużenie bezpośrednie / Nadwyżka operacyjna (lata)	1,18	1,43	15,74	6,77	7,30	4,71	•
Zadłużenie ogółem / Dochody własne	44,85%	35,18%	59,86%	74,34%	60,41%	55,72%	55,06%
Zadłużenie bezpośrednie / Dochody własne	44,85%	35,18%	59,86%	74,34%	60,41%	55,72%	55,06%
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto / Dochody bieżące	38,86%	25,43%	29,94%	42,35%	36,64%	43,01%	36,04%
Indywidualny Wskaźnik Zadłużenia na podstawie artykułu 243 ustawy o finansach publicznych	8,05%	16,34%	19,46%	25,13%	16,65%	12,44%	16,35%
Dochody podatkowe / Dochody bieżące	45,43%	38,60%	59,76%	55,97%	54,73%	57,05%	51,92%
Podatki lokalne / Dochody podatkowe ogółem	43,73%	33,08%	34,04%	38,33%	38,99%	37,21%	37,56%
Otrzymane transfery bieżące / Dochody bieżące	16,85%	18,32%	27,82%	35,94%	37,21%	36,89%	28,84%
Dochody bieżące / Dochody ogółem	99,17%	98,12%	79,90%	99,39%	97,22%	98,04%	95,31%
Dochody własne / Dochody ogółem	83,25%	80,52%	77,49%	63,68%	63,35%	63,22%	71,92%
Wydatki na wynagrodzenia / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	35,68%	32,97%	40,02%	38,62%	36,70%	39,18%	37,20%
Transfery bieżące / (Wydatki bieżące - Odsetki zapłacone)	25,68%	23,44%	29,28%	39,25%	39,84%	40,43%	32,99%
Wydatki majątkowe / Wydatki ogółem	24,24%	12,91%	21,20%	21,70%	6,53%	11,38%	16,33%
Odsetki / Średni stan długu	5,57%	5,07%	2,74%	2,90%	2,96%	3,05%	3,71%
Nadwyżka operacyjna / Wydatki majątkowe	146,51%	170,65%	14,24%	27,32%	81,63%	64,24%	84,10%
Dochody majątkowe / Wydatki majątkowe	3,84%	16,15%	97,09%	2,37%	43,30%	16,81%	29,93%
Zmiana zadłużenia netto / Wydatki majątkowe	-58,74%	-54,28%	79,65%	-2,98%	-39,51%	-19,33%	-15,86%
Nadwyżka (deficyt) / Wydatki majątkowe	50,35%	86,80%	11,33%	-70,31%	24,93%	-18,95%	14,02%
(Nadwyżka operacyjna + Dochody majątkowe) / Wydatki majątkowe	150,35%	186,80%	111,33%	29,69%	124,93%	81,05%	114,02%
Zadłużenie ogółem / Nadwyżka operacyjna (lata)	1,18	1,43	15,74	6,77	7,30	4,71	•
Zadłużenie ogółem / Środki operacyjne	109,6%	132,3%	1 161,3%	565,0%	596,8%	410,5%	495,9%
Obsługa zadłużenia / (Środki operacyjne + Nadwyżka z lat ubiegłych)	43,54%	30,86%	16,83%	38,52%	111,55%	39,12%	46,74%

Dane finansowe w mln PLN

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Dochody ogółem (1+4a)	171,50	184,97	175,26	168,98	196,06	200,21	182,83
Wydatki ogółem (2+4b)	152,85	166,33	171,15	199,41	192,92	204,63	181,21
1. Dochody bieżące (1a+1b+1c+1d)	170,08	181,50	140,03	167,95	190,61	196,30	183,68
a. Dochody podatkowe, w tym:	77,27	70,06	83,68	94,00	104,33	111,98	99,47
- PIT	40,20	43,86	50,86	55,32	61,13	67,01	54,98
- CIT	3,27	3,02	4,33	2,65	2,52	3,30	2,86
- Podatki lokalne	33,79	23,17	28,49	36,03	40,68	41,67	41,62
b. Transfery bieżące (dotacje i subwencje)	28,67	33,26	38,95	60,36	70,92	72,42	66,78
c. Opłaty i pozostałe dochody operacyjne	63,92	79,32	16,96	12,52	14,70	11,51	16,84
d. Dochody finansowe	0,23	-1,13	0,43	1,07	0,66	0,39	0,59
2. Wydatki bieżące (2a+2b+2c+2d)	115,80	144,85	134,86	156,13	180,33	181,34	155,56
a. Wynagrodzenia i pochodne	39,83	46,79	53,24	59,40	65,34	70,17	54,98
b. Poręczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
c. Odsetki	4,17	2,95	1,83	2,34	2,29	2,22	2,24
d. Pozostałe	71,79	95,11	79,78	94,40	112,69	108,95	98,35
3. Nadwyżka operacyjna (1-2)	54,29	36,65	5,17	11,82	10,28	14,96	28,12
4. Bilans majątkowy (4a-4b)	-35,63	-18,01	-1,06	-42,26	-7,14	-19,37	-28,84
a. Dochody majątkowe, w tym:	1,42	3,47	35,23	1,02	5,45	3,91	19,30
- dotacje na inwestycje	0,05	2,78	0,50	1,01	0,94	1,21	14,05
b. Wydatki majątkowe	37,05	21,48	36,28	43,28	12,59	23,29	48,14
5. Nadwyżka / deficyt (3+4)	18,65	18,64	4,11	-30,43	3,14	-4,41	-0,71
6. Zmiana zadłużenia netto (6a-6b)	-21,61	-11,66	28,90	0,44	-4,98	-4,50	1,65
a. Nowe zadłużenie	0,00	0,00	35,10	7,70	16,70	0,00	11,91
b. Spłata zadłużenia	21,61	11,66	6,20	7,26	21,68	4,50	10,27
6.1. Pozostałe przychody	3,70	0,75	7,73	40,74	10,75	8,91	1,42
6.2. Pozostałe rozchody	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Wynik budżetu ogółem (5+6+6.1-6.2)	0,75	7,73	40,74	10,75	8,91	0,00	2,35

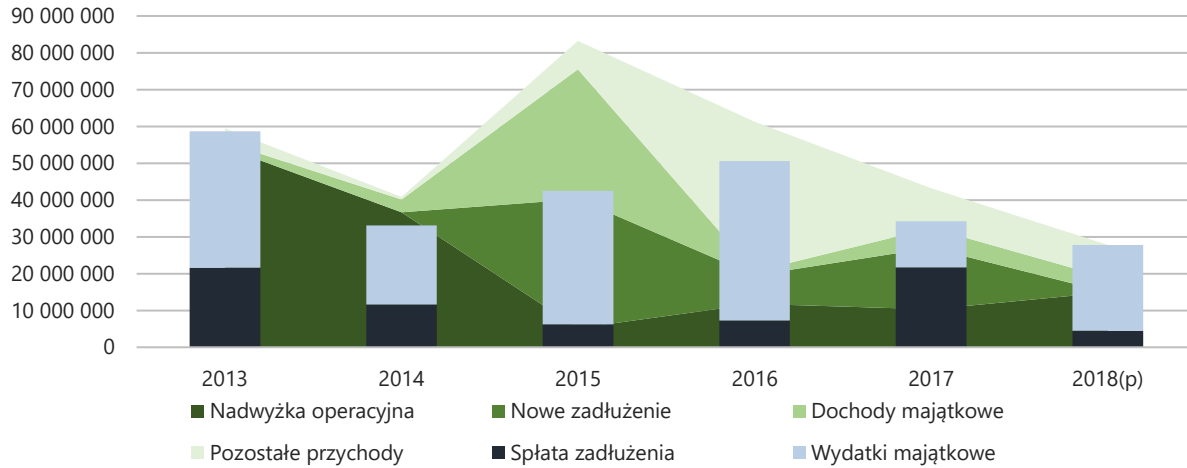
Zadłużenie w mln PLN

ZADŁUŻENIE	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)	ŚREDNIA
Długoterminowe	64,04	52,39	81,29	80,00	75,03	70,52	70,54
Zadłużenie bezpośrednie	64,04	52,39	81,29	80,00	75,03	70,52	70,54
+ Inne zobowiązania dłużne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zadłużenie ogółem	64,04	52,39	81,29	80,00	75,03	70,52	70,54
- Wolne środki (nadwyżka z lat ubiegłych)	0,75	7,73	40,74	10,75	8,91	0,00	11,48
Zadłużenie ogółem netto	63,30	44,65	40,54	69,25	66,11	70,52	59,06
+ Udzielone poręczenia (spłacane)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Zadłużenie spółek komunalnych oraz SPZOZ-ów (bez poręczeń)	2,79	1,51	1,38	1,88	3,73	13,90 ¹	4,20
Zadłużenie ogółem i zobowiązania pośrednie netto	66,09	46,16	41,92	71,13	69,84	84,43	63,26

Przepływy finansowe w budżecie Gminy

¹ Wartość została oszacowana na podstawie sprawozdań finansowych spółek za rok 2017 oraz informacji na temat zadłużenia w roku 2018.

Poniższy wykres w sposób zagregowany ilustruje sytuację finansową gminy. Wpływy do budżetu są na nim ukazane w formie skumulowanego wykresu warstwowego, natomiast wydatki i rozchody są przedstawione w postaci skumulowanego wykresu słupkowego.

Nadwyżka operacyjna jest różnicą między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, wydatki bieżące gminy muszą być finansowane w całości z dochodów bieżących, wolnych środków i nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych. Jako że wielkość zrealizowanych przepływów budżetowych wykonanych w ciągu roku często różni się od planu, jednostki samorządu terytorialnego są przez to zobligowane do utrzymywania dodatkowej nadwyżki operacyjnej, pełniącej rolę buforu bezpieczeństwa. Nadwyżka operacyjna jest najmniej rygorystyczną kategorią środków budżetowych pod względem możliwości wydatkowania, ponieważ nie ma żadnego określonego z góry celu, na który musi być ona przeznaczona.

Dochody majątkowe

Drugą kategorią dotyczącą wpływów do budżetu jednostki są dochody majątkowe, a więc wszelkie dochody związane z dotacjami i subwencjami niezwiązanymi z bieżącymi wydatkami, oraz dochody mające związek z posiadaniem przez samorząd majątkiem.

Nowe zadłużenie

Trzecią z ukazanych kategorii wpływów budżetowych jest nowe zadłużenie. Zgodnie z art. 89 ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać kredyty i pożyczki, a także emitować papiery wartościowe w następujących celach:

1. Pokrycia występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2. Finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
3. Spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;
4. Wypredzającego finansowania działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Pozostałe przychody

Ostatnią kategorią wpływów są pozostałe przychody, do których zalicza się na przykład nadwyżka z lat ubiegłych lub przychody związane z prywatyzacją majątku samorządu.

Wydatki majątkowe, spłata zadłużenia, pozostałe rozchody

Na wykresie przedstawione zostały kategorie budżetowe, których koszty gmina pokrywa z posiadanych środków. Zdecydowanie największą pozycją są wydatki majątkowe (najczęściej są to inwestycje). Drugą kategorią przedstawioną na wykresie są środki przeznaczone na spłatę zadłużenia jednostki, ostatnią zaś pozostałe rozchody.

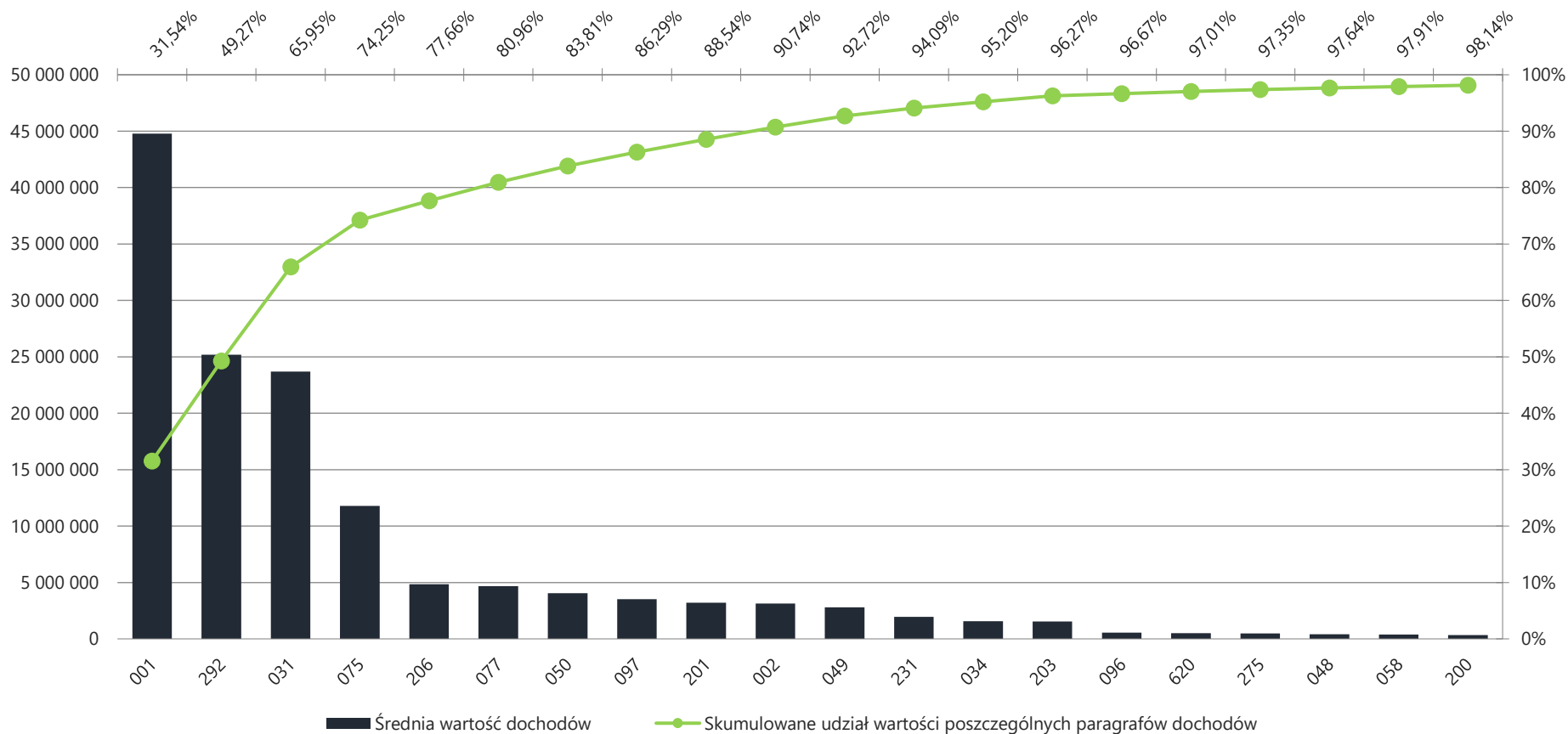
Analiza dochodów w latach 2008-2018 (dane w mln PLN)

Dochody jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na dwa rodzaje – dochody bieżące oraz dochody majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, natomiast dochody bieżące stanowią wszystkie inne dochody uzyskiwane przez samorząd. Szczegółnej analizie poddano dochody bieżące, ich wielkość kształtuje bowiem strukturę budżetu gminy, a więc ich analiza pozwala na uchwycenie trendu poszczególnych pozycji budżetowych. Jest to podstawa do prognozowania kształtowania się poszczególnych pozycji dochodów JST w przyszłości, co wykonują służby finansowe JST w dokumencie: Wieloletnia Prognoza Finansowa, a Analitycy INC Rating w oparciu o swoją niezależną analizę na podstawie WPF decydują o perspektywie ratingu.

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOCHODÓW	% POZYCJI DOCHODÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)
1	001	Podatek dochodowy od osób fizycznych	44,78	31,54%	31,54%	34,31	32,81	33,36	36,14	37,55	40,20	43,86	50,86	55,32	61,13	67,01
2	292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	25,18	17,73%	49,27%	11,73	13,27	15,22	18,08	21,01	23,15	26,29	31,29	35,06	38,80	43,02
3	031	Podatek od nieruchomości	23,69	16,68%	65,95%	14,83	17,29	17,73	22,77	22,35	28,67	18,03	23,43	29,15	33,28	33,00
4	075	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	11,79	8,30%	74,25%	0,34	0,35	0,63	1,13	2,18	52,13	66,14	1,73	1,06	1,04	2,95
5	206	Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	4,84	3,41%	77,66%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,16	19,84	19,23
6	077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	4,68	3,30%	80,96%	0,00	0,20	0,26	5,64	1,39	1,37	0,69	34,73	0,00	4,51	2,70
7	050	Podatek od czynności cywilnoprawnych	4,05	2,85%	83,81%	5,50	2,76	3,39	3,86	3,12	2,95	3,22	3,09	4,82	5,15	6,65
8	097	Wpływy z różnych dochodów	3,52	2,48%	86,29%	0,16	0,11	0,18	0,22	4,51	7,87	6,35	8,08	3,99	6,19	1,05
9	201	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin) ustawami	3,21	2,26%	88,54%	2,16	2,24	3,30	2,49	2,45	2,65	3,07	3,50	4,27	4,97	4,14

10	002	Podatek dochodowy od osób prawnych	3,12	2,20%	90,74%	2,96	3,01	1,64	4,80	2,86	3,27	3,02	4,33	2,65	2,52	3,30
11	049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	2,80	1,97%	92,72%	0,09	0,14	0,30	0,13	0,23	2,41	5,45	5,35	5,50	5,71	5,50
12	231	Dotacje celowe otrzymane z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	1,95	1,38%	94,09%	1,59	1,98	2,73	2,63	3,49	0,00	0,00	0,00	3,10	2,90	3,07
13	034	Podatek od środków transportowych	1,57	1,10%	95,20%	1,49	1,67	1,80	1,78	1,73	1,50	1,37	1,39	1,44	1,61	1,45
14	203	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin)	1,53	1,08%	96,27%	0,40	0,42	0,68	0,47	0,55	1,25	2,62	2,66	2,62	2,60	2,56
15	096	Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej	0,56	0,39%	96,67%	2,12	2,27	0,42	0,39	0,34	0,16	0,06	0,14	0,16	0,03	0,03
16	620	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	0,49	0,35%	97,01%	0,00	0,00	0,00	0,18	2,46	0,00	1,95	0,00	0,70	0,15	0,00
17	275	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	0,48	0,34%	97,35%	0,00	0,00	0,00	0,00	1,03	1,16	0,74	0,95	0,61	0,76	0,00
18	048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0,41	0,29%	97,64%	0,29	0,35	0,35	0,35	0,34	0,41	0,44	0,44	0,48	0,55	0,55
19	058	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0,39	0,27%	97,91%	0,00	0,00	0,04	4,05	0,00	0,04	0,00	0,09	0,03	0,00	0,00
20	200	Dotacje rozwojowe oraz środki na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej	0,33	0,23%	98,14%	0,00	0,06	0,19	0,23	0,27	0,39	0,48	0,51	0,33	0,76	0,37

Najważniejszą pozycję wśród dochodów gminy zajmują wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (paragraf 001), drugą natomiast zajmują wpływy z subwencji ogólnej z budżetu państwa (paragraf 292). Te dwie kategorie dochodowe odpowiadały średnio za blisko połowę (49,27%) wszystkich dochodów gminy w analizowanym okresie. Kolejne największe pozycje dochodów to podatek od nieruchomości (paragraf 031), dochody z najmu i dzierżawy składników majątku (paragraf 075), oraz dotacje celowe przekazane z budżetu państwa (paragraf 206). Te pięć pozycji odpowiada średnio za 77,66% budżetu gminy. To na nich warto, zatem skupić najwięcej uwagi podczas analizy dochodów budżetu gminy, ponieważ mają największy wpływ na jej sytuację finansową.

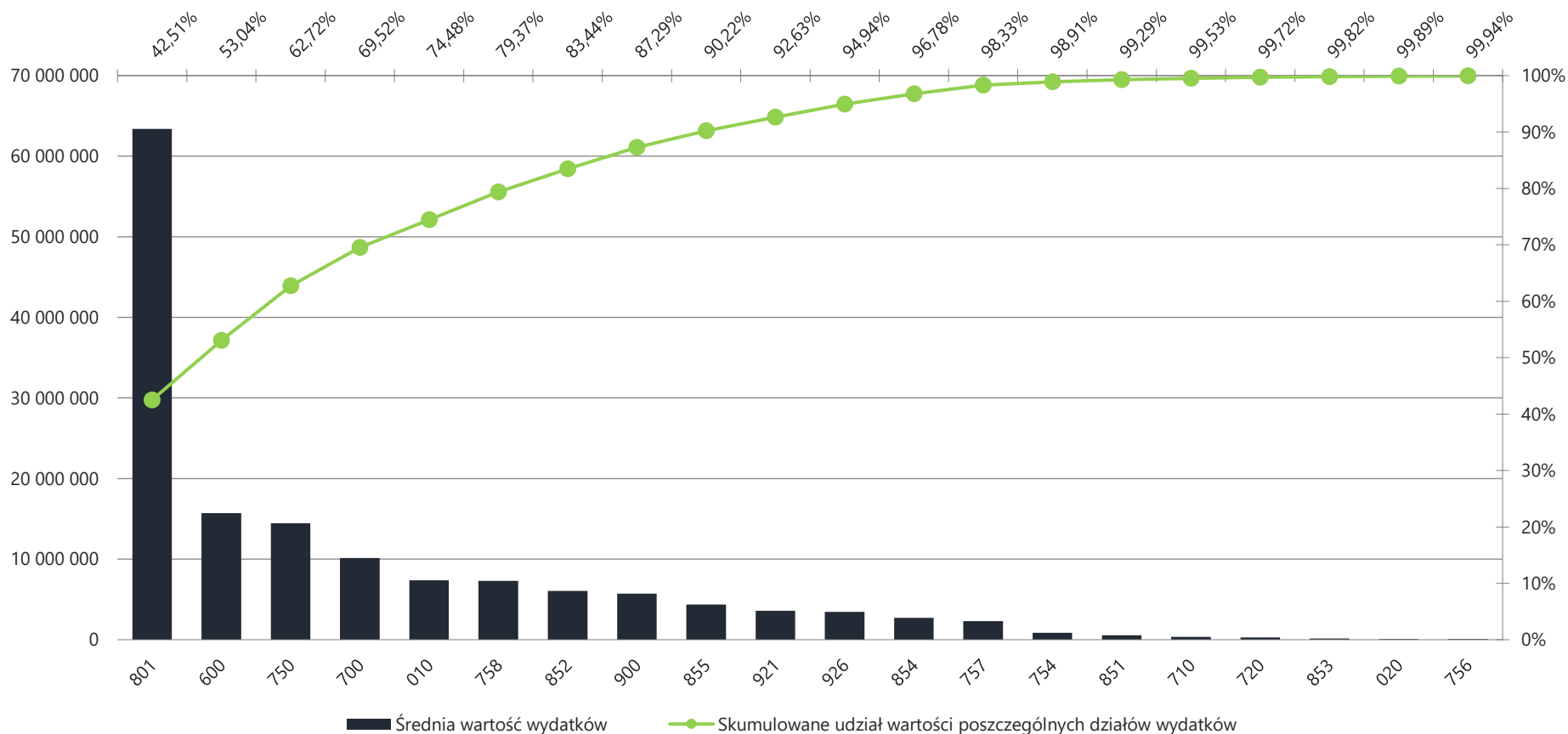
Analiza wydatków w latach 2008-2018 (dane w mln PLN)

Również wydatki jednostek samorządu terytorialnego możemy podzielić na bieżące oraz majątkowe. Wydatki bieżące obejmują różnego rodzaju koszty związane z funkcjonowaniem samorządu, m.in. wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w samorządowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług czy koszty utrzymania jednostek budżetowych.

LP.	§	OPIS	ŚREDNIA WARTOŚĆ WYDATKÓW	% POZYCJI WYDATKÓW	ŁĄCZNY UDZIAŁ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(plan)
1	801	Oświata i wychowanie	63,38	42,51%	42,51%	29,64	40,67	37,93	44,06	62,77	79,83	68,84	76,87	89,20	81,81	85,58
2	600	Transport i łączność	15,70	10,53%	53,04%	25,38	8,88	7,44	15,63	16,06	10,80	16,06	21,23	22,34	10,27	18,59
3	750	Administracja publiczna	14,44	9,69%	62,72%	8,39	8,86	9,36	9,94	13,07	23,27	15,33	14,70	15,99	19,13	20,84
4	700	Gospodarka mieszkaniowa	10,14	6,80%	69,52%	8,97	5,93	4,23	10,33	9,58	7,04	29,51	8,17	6,81	14,08	6,88
5	010	Rolnictwo i łowiectwo	7,38	4,95%	74,48%	13,53	16,79	2,79	5,64	6,41	1,78	0,87	12,01	11,70	4,70	4,98
6	758	Różne rozliczenia	7,30	4,90%	79,37%	4,65	7,21	7,22	6,91	6,58	8,02	6,83	8,46	5,83	8,35	10,24
7	852	Pomoc społeczna	6,07	4,07%	83,44%	4,00	4,20	5,39	4,68	4,87	4,96	5,64	5,96	21,01	2,95	3,12
8	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,73	3,84%	87,29%	2,39	3,25	2,14	2,91	6,05	3,30	7,51	7,68	8,57	8,24	10,97
9	855	Rodzina	4,38	2,94%	90,22%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24,55	23,64
10	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,59	2,41%	92,63%	5,13	2,42	2,67	4,04	3,35	2,74	2,99	3,49	3,75	4,54	4,39
11	926	Kultura fizyczna i sport	3,45	2,31%	94,94%	1,54	3,60	1,62	1,32	2,03	1,58	3,42	4,46	5,91	5,93	6,52
12	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2,73	1,83%	96,78%	1,06	1,23	1,41	1,69	2,26	2,55	2,94	3,53	4,14	4,32	4,89
13	757	Obsługa długu publicznego	2,32	1,56%	98,33%	0,46	1,04	2,13	2,39	3,73	4,17	2,95	1,83	2,34	2,29	2,22
14	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,86	0,58%	98,91%	0,81	0,62	0,90	1,46	1,07	0,58	0,80	0,63	0,89	0,97	0,78
15	851	Ochrona zdrowia	0,56	0,38%	99,29%	0,33	0,37	1,80	0,31	0,50	0,40	0,40	0,43	0,47	0,53	0,63
16	710	Działalność usługowa	0,35	0,23%	99,53%	0,43	0,43	0,33	0,54	0,42	0,39	0,37	0,25	0,21	0,19	0,29
17	720	Informatyka	0,29	0,20%	99,72%	0,00	0,02	0,00	0,18	0,01	0,93	1,26	0,83	0,00	0,00	0,00
18	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,15	0,10%	99,82%	0,03	0,00	0,11	0,11	0,32	0,37	0,32	0,21	0,18	0,00	0,00
19	020	Leśnictwo	0,09	0,06%	99,89%	0,28	0,07	0,15	0,17	0,09	0,09	0,09	0,09	0,00	0,00	0,01
20	756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,07	0,05%	99,94%	0,17	0,19	0,19	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

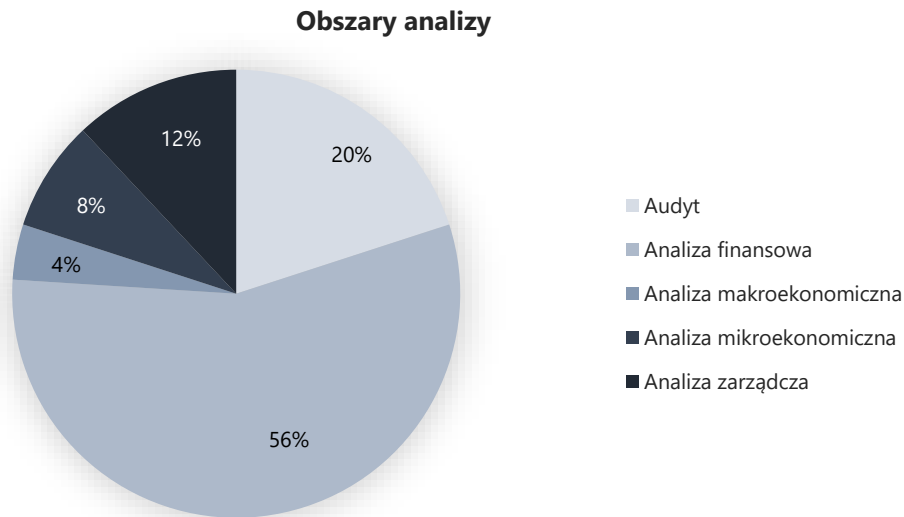

Najważniejszą pozycję wśród wydatków gminy zajmują wydatki związane z oświatą i wychowaniem (dział 801), znacząco przewyższające dofinansowanie, jakie w celu realizacji tego zadania otrzymuje gmina z budżetu państwa. Drugą największą pod względem łącznej wartości kategorią są wydatki związane z transportem i łącznością (dział 600) – te dwa działy wydatków odpowiadały średnio za ponad połowę (53,04%) wszystkich wydatków budżetowych w analizowanym okresie. To na nich warto, więc skupić najwięcej uwagi podczas analizy wydatków w gminie, ponieważ mają największy wpływ na jej sytuację budżetową. Kolejne działy wydatków to administracja publiczna (dział 750), gospodarka mieszkaniowa (dział 700) oraz rolnictwo i łowiectwo (dział 010). Łącznie z poprzednimi dwoma działami stanowią one razem 74,48% wydatków gminy i to na nich należy skupić największą uwagę podczas szukania potencjalnych oszczędności.

Metodyka przyznawania oceny ratingowej przez INC Rating

Metodyka stosowana przez INC Rating koncentruje się w głównej mierze na pięciu obszarach lub pięciu perspektywach, z których analitycy agencji w drodze analizy eksperckiej dokonują oceny analizowanego podmiotu. Obszary te w zwięzły sposób zostały przedstawione poniżej:

1. Audyt jednostki samorządu terytorialnego jest jednym z pierwszych kroków w procesie ratingu kredytowego. Polega on na spotkaniu pracowników działu analitycznego z przedstawicielami Jednostki – dzięki informacjom uzyskanym podczas takiego spotkania możliwa jest rzetelna ocena stanu, w jakim faktycznie znajduje się gospodarka gminy. Wyniki tego spotkania zaprezentowane są w dalszej części raportu.

2. Analiza z perspektywy makroekonomicznej to kolejny krok w procesie oceny ratingowej. Istnieją dwa poziomy oddziaływania makroekonomicznego na powiaty i gminy - regionalny (województwa) i krajowy. W przypadku województw bierzemy pod uwagę tylko jeden poziom makroekonomicznego wpływu - poziom krajowy.

3. Analiza z perspektywy mikroekonomicznej polega na dokonaniu dokładnego, wielowymiarowego przeglądu sytuacji wybranego podmiotu w oparciu o dane pochodzące z jego najbliższego otoczenia.

4. Analiza zarządcza polega na dokonaniu bezstronnej oceny sprawności i skuteczności działania podmiotu ocenianej w oparciu o przyjęte wskaźniki.

5. Analiza finansowa ocenianej jednostki jest najważniejszym elementem w procesie oceny ratingowej. Jest ona rezultatem oceny zarówno makro i mikro potencjału ekonomicznego danego podmiotu w oparciu o jego decyzje administracyjne (Analiza zarządcza). Stąd przyznana ocena ratingowa w dużej mierze zależy od wyników analizy finansowej budżetu lokalnego samorządu.

Skala ratingowa

Skala ratingu kredytowego przyznanego przez INC Rating, zawiera dwa poziomy jakości:

I. Rating kredytowy inwestycyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od AAA do BBB- i charakteryzuje się on na relatywnie niskim ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie. Prawdopodobieństwo bankructwa czy restrukturyzacji długu takiego podmiotu jest minimalne, a ryzyko dotyczy przede wszystkim terminowości regulowania przez niego zobowiązań.

II. Rating kredytowy spekulacyjny – to rating kredytowy, zawierający się w przedziale ocen od BB+ do D i charakteryzuje się on relatywnie wyższym ryzykiem związanym z inwestowaniem w instrumenty emitowane przez podmiot podlegający ocenie.

Przedstawiona powyżej metodologia stanowi opis głównych składowych ratingu. Ostateczna ocena ratingowa jest wynikiem analizy blisko dwustu różnych wskaźników, obszarów i trendów zaobserwowanych w budżetach i ogólnej sytuacji ocenianych podmiotów.

Rating	Opis ryzyka	
AAA	Najniższy poziom ryzyka	Poziom inwestycyjny
AA+		
AA		
AA-	Bardzo niski poziom ryzyka	
A+		
A		
A-	Niski poziom ryzyka	
BBB+		
BBB		
BBB-	Umiarkowany poziom ryzyka	
BB+		Poziom spekulacyjny
BB		
BB-		
B+	Poziom spekulacyjny	
B		
B-		
CCC	Poziom wysoce spekulacyjny	
CC		
C		
C	Znaczące ryzyko	
CC		
CC	Bardzo duży poziom ryzyka	
C		
C	W upadłości z małą szansą na poprawę	
D		
D	Bankrut	

RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. REPREZENTUJĄ WYŁĄCZNIE OPINIĘ AGENCJI NA TEMAT RYZYKA KREDYTOWEGO OCENIANEGO PODMIOTU. WSZYSTKIE RATINGI KREDYTOWE WYSTAWIANE PRZEZ INC RATING SP. Z O.O. PODLEGAJĄ PEWNYM OGRANICZENIOM, KTÓRE ZOSTAŁY SZCZEGÓŁOWO OPISANE NA STRONIE INTERNETOWEJ AGENCJI (WWW.INCRATING.PL). PREZENTOWANY RATING JEST RATINGIEM ZAMÓWIONYM OPARTYM M.IN. O DANE HISTORYCZNE I SPRAWOZDANIA BUDŻETOWE JST ZA LATA 2008 – 2017 (WYKONANIE) ORAZ ROK 2018 (PLAN NA 11.07.2018) WRAZ Z PROGNOZĄ NA PRZYSZŁOŚĆ (WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA).